

Wim van Geffen

De katten van Cahors

Voorwoord: Peter R. de Vries

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Voorwoord door Peter R. de Vries

Toen ik in 1978 als leerling-journalist aanmonsterde bij De Telegraaf, had ik het geluk nog een staartje mee te pakken van de imposante carrière van Wim van Geffen. Wim A. van Geffen, om precies te zijn. Van Geffen was in die tijd een coryfee bij De Telegraaf. En hoewel tegenwoordig dikwijls wordt beweerd, dat het epitheton '*misdaadverslaggever*' is ontsproten aan mijn carrière, moet ik eerlijk toegeven dat dit teveel eer is. Als er één man aan de oorsprong heeft gestaan van deze aanduiding is het Wim van Geffen.

Daar waar ik toen aan het begin stond van een journalistieke carrière en nog veel moest leren, bevond Van Geffen zich in de nadagen van een rijke loopbaan, waarin hij alles had gezien en meegemaakt. Dat alleen al verschaftte hem autoriteit en aanzien, maar Van Geffen dwong dat ook nog eens af door zijn rijzige, immer goed gesoigneerde gestalte, zijn besliste tred en niet te vergeten zijn verbaal buitengewoon sterke presentatie, die verried dat hij bepaald niet onder een minderwaardigheidscomplex gebukt ging. Het feit dat hij zich meestentijds verplaatste in

een grote 8-cilinder Cadillac, terwijl de andere verslaggevers een afgeragd Opeltje van de krant ter beschikking hadden, droeg daar uiteraard ook aan bij. Van Geffen had klinkende zaken op zijn naam staan, die ook vandaag de dag nog crimeklassiekers zijn, zoals de Baarnse moordzaak, de Japanse koffer-moord en de geruchtmakende moorden van Dr. O. De primeurs van Van Geffen zijn niet te tellen.

Bij de concurrentie was Van Geffen gevreesd en de jaloezie was groot. Hij was snel en vakkundig en had in de loop van twee, drie decennia, een geducht netwerk opgebouwd. Van Geffen deinsde er niet voor terug om 'voor onze bladen' – zoals de Telegraaf/Nieuws van de Dag-combinatie, toen door ons zelf werd aangeduid – bij nabestaanden thuis op onorthodoxe wijze een foto van het slachtoffer te ritselen, die de dag daarop prominent op de voorpagina prijkte. Van Geffen was een man, die nooit met minder dan 'alles' genoegen nam.

Ik schroom niet te erkennen, dat ik in die begintijd van mijn eigen loopbaan tegen hem opkeek en bij mezelf dacht: "Tjonge, als je toch eens van zulke verhalen kunt schrijven voor de krant". Hoe Van Geffen in die begintijd over mij dacht weet ik niet, want hij

verscheen maar weinig op de krant en werkte van huis uit, een privilege dat in die tijd tamelijk bijzonder was en zijn positie op de krant nog eens extra markeerde. En als ik contact met hem had, was hij geen man van prietpraat. Dan moesten er journalistieke zaken worden gedaan, waarbij Van Geffen er altijd op gespitst was, dat wij zijn primeurs op waarde wisten te schatten. ‘Met wie??!’ kon hij bijna een beetje geërgerd vragen als een jong verslaggever op de redactie Nieuwsdienst de telefoon op nam. Als je hem belde, nam hij zelf altijd kortweg op met: ‘Van Geffen!’. Graag geen tijd verspillen met goedemorgen-geneuzel. Legendarisch was ook de geen tegenspraak duldende toon, waarop Van Geffen op een plaats delict de dienstdoende politiemensen kon ondervragen. Alsof de hoofdcommissaris persoonlijk poolshoogte was komen nemen, werd hij bijna gedwee te woord gestaan en ingelicht.

Ik kan me nog herinneren, dat ik zo rond 1981 een avond ‘chef nieuwsdienst’ was op de krant. Dit betekende dat je het binnenkomende nieuws coördineerde en met de betrokken verslaggevers overlegde over tekstlengte en aanpak. Alsof Van Geffen zich op dit punt iets liet zeggen. Hij had zich gemeld met een aardige ontwikkeling in een lopende moordzaak en in

een poging om als – nog steeds – jongste verslaggever van de krant niet onbelangrijk te lijken én Van Geffen mild te stemmen, zei ik: ‘Mooi verhaal, Wim. Zetten het op de één’. De één was jargon voor voorpagina en als verslaggever was dat uiteraard het hoogst haalbare. ‘Ja, wat had je dan gedacht!’, blafte Van Geffen door de telefoon, ‘me dunkt dat dit een twee kolommer rechts bovenaan is.’ Dat was het beste plekje op de één. Vervolgens vroeg hij afgemeten: ‘Wie doet vanavond eindredactie? Jan? Oké, zeg hem dan dat dit een primeur is en absoluut een twee-kolommer. Duidelijk?! Groeten!’ De volgende dag stond het verhaal in twee kolommen rechts bovenaan de voorpagina. Uiteraard zou ik bijna zeggen. Betekent deze anekdote nu dat Wim A. van Geffen een niet te genieten bullebak was? Nee, zo dacht eigenlijk niemand er over op de krant. Van Geffen was gewoon Van Geffen. Een man met allure en ontegenzeggelijke kwaliteiten en, oké, ook een beetje een gebruiksaanwijzing. We hadden ontzag voor hem, zeker, maar evenzeer respect.

Mede vanwege dat respect geef ik graag gevolg aan zijn verzoek om het voorwoord in dit boek te schrijven.

Eigenlijk was ik Van Geffen de afgelopen jaren uit het

oog verloren. Soms, als er met oude collegae anekdotes over vroeger tijden werden opgehaald, vroeg ik me wel eens af wat er toch van hem was geworden. Ik schat, dat er tussen ons zeker 30 jaar leeftijdsverschil zat, maar precies wist ik dat ook niet. Dat betekent dat hij nu in de tachtig moet zijn. Het antwoord op hoe het hem was vergaan, kwam toen hij mij onlangs een brief stuurde. Zo te zien geschreven op dezelfde oude tikmachine, waarmee hij vroeger zijn Telegraafprimeurs het licht deed zien.

Zijn brief bevatte ook een korte bespiegeling over zijn eigen loopbaan als *misdaadverslaggever avant la lettre*, die aangaf hoeveel er sinds zijn vertrek is veranderd in 'ons' vak: *'Met enige weemoed denk ik terug aan de vroegere misdaad: geen drugs, geen afpersing, geen eerwraak, geen terrorisme, geen vastgoed gerotzooi. De misdaad sec: een moord? Slachtoffer... dader... motief. Punt'*. Ja, wat was het toen heerlijk overzichtelijk eigenlijk. En: nog géén professionele persvoorlichters toen, een omstandigheid, die Van Geffen destijds volop heeft uitgebuit.

Dat hij in de categorie 'eens een journalist, altijd een journalist' valt, bleek wel toen hij meldde, dat er nòg een boek van zijn hand op komst was. En ook zijn eierzucht bleek met het klimmen der jaren niet

aan kracht te hebben ingeboet: ‘Ik wil nog een paar keer vlammen’, schreef hij. Want Wim A. van Geffen doet niets vrijblijvend.

En hoewel de contacten voor dit voorwoord ook schriftelijk afgedaan konden worden, besloot ik hem op te bellen. Ik wilde hem wel weer eens horen. Hoeveel jaar was er verstreken sinds ons laatste contact? Toch gauw zo’n vijf en twintig jaar, becijferde ik. Maar toch klonk zijn stem alsof ik hem gisteren nog op de nieuwsdienst van de Telegraaf aan de lijn had gehad. Iets milder, maar nog steeds beslist en scherp, een man die direct het initiatief neemt. Hoewel ik hem ’s morgens om half tien belde, opende hij met: ‘Wie belt er midden in de nacht?’ Uiteraard had hij mijn aflevering van afgelopen zondag op tv gezien en hij vuurde in een paar minuten daar een tiental inhoudelijke vragen over af, waarbij namen, plaatsen en gebeurtenissen zonder één fout werden aangeduid. Ja, Van Geffen was nog steeds Van Geffen.

En dat bleek ook wel, toen ik deze meegestuurde korte verhalen las. Zeer trefzeker geschreven, in een specifieke Van Geffen-stijl, met scherp oog voor detail en een goede ‘pointe’. En bij elk verhaal vraag je je af: waar gaat dit in hemelsnaam naar toe? Dat

Wim Geffen zijn sporen in de misdaadjournalistiek heeft verdiend, zal de lezer van deze belevenissen bovendien niet ontgaan. In veel verhalen, in alle uithoeken van de wereld door hem opgetekend, spelen pech en geluk, het noodlot, toeval en onvoorzienigheid een grote rol, net als in de misdaad. Maar ditmaal heeft Van Geffen – in tegenstelling tot zijn tijd als reporter – meer oog voor de persoon dan voor de daad en dat zorgt er voor dat *‘De katten van Cahors’* een mooie, sfeervolle nagift is van een markant, rijk getalenteerd man, die ooit mijn voorbeeld was.

Peter R. de Vries

De Katten van Cahors

Op het eerste gezicht leek de kat roerloos op ooghoogte te zweven als een bizar afgodsbeeld. Pas toen Michel Casseret's pupillen zich hadden aangepast aan de duisternis van het diepe portaal, zag hij, dat het dier midden op een, zich naar een onzichtbare bestemming kronkelende, wenteltrap zat. Twee fosforescerende schijfjes waren onafgebroken en onverschrokken op hem gericht.

Casseret voelde zich onzeker en onbehaaglijk onder die naakte blik. 'Het loeder weet alles over mij, alles,' dacht hij. 'Er valt niets te verbergen. Geen mislukking, geen grootdoenerij, zelfs niet de twijfelachtige allure van mijn eerste werkelijke daad.'

De begoocheling duurde een volle minuut. De ban werd verbroken door een detailkwestie: 'Die kattenogen staan te dicht bij elkaar geplant.' Toen hij zich omdraaide, schichtte een tweede kat voor zijn voeten weg. Een derde, zwart als de duivel zelf, glipte uit een half verrot souterrainrooster.

Twee andere, eerst opgeslokt door de slagschaduw van een zijmuur, tuimelden uit een vensterbank

op het plaveisel. De praktisch onverlichte Middeleeuwse gevels begonnen nu overal katten uit te spuwen. Tien, twaalf slopen er omzichtig langs de goten en portieken van de smalle Rue Neuve St. Barthélemy.

Er liep verder niemand op straat. ‘Dit is het uur der katten’, stelde hij vol afkeer vast. ‘Van de katten van Cahors. Topkattenstad van Frankrijk. Als je de enquête van de *Paris Jour* moest geloven, stond Frankrijk met 33½ kat en 30½ hond per honderd inwoners aan de spits van aan de honden- en katten-cultus gewijd West-Europa.

Hij grinnikte vreugdeloos en frunnikte een gekreukelde sigaret uit het pakje in de rechterzak van zijn jas. De gloed van de lucifer belichtte bleke kantoorvingers en een langwerpige gezicht, dat leek opgebouwd uit grote holgeslepen vlakken als een ganglantaarn van melkglas. De dikke lippen wentelden het cijfer 33½ om en om, alsof hij aandachtig een slok wijn proefde: ‘Bijna één derde kat per inwoner.’

Goed uit het hoofd kunnen rekenen was geen eigenschap, waarmee je een vrouw imponeerde. Simone – ze zou nu wel slapen – was er nooit door geïmponeerd. Simone: groot en struis als een Alsaçienne, al was ze dan geboren in een zijstraat van de Parijse Rue de Rambouillet achter het Gare de Lyon.